

- 2016 р. ДВНЗ Прикарпатський Національний університет ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ, Симфонія форте. 2016. С. 13 – 16.
2. Волкова В. А., Барсук С. О. Педагогічні умови екологічного виховання дітей старшого дошкільного віку. URL: <https://core.ac.uk/download/491065376.pdf> (дата звернення: 19.04.2023).
3. Волкова В. А. Педагогічні умови екологічного виховання дітей старшого дошкільного віку. Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки. 2017. Вип. 75 (2). С. 11 – 15.
4. Горопаха Н. М. Екологізація розвивального середовища дошкільного закладу : Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки. Вип. 65. 2014. С. 395 – 401.
5. Лутковська С. М. Екологічна освіта – сфера змін у суспільній свідомості широких соціальних і освітніх парадигм. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/19060.pdf> (дата звернення: 17.03.2023).
6. Науменко Т. С. Психолого-педагогічні механізми сприймання авторських казок природознавчого змісту дітьми старшого дошкільного віку в контексті екологічного виховання : Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя]. Сер. : Психолого-педагогічні науки. 2012. № 5. С. 117 – 121. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzsp_2012_5_25 (дата звернення: 19.04.2023).
7. Попович Т. Класифікація обов'язків згідно вчення Самюеля фон Пуфендорфа. URL: <file:///C:/Users/Александра/Downloads/239891-Текст%20статті-550597-1-10-20210911.pdf> (дата звернення: 10.01.2023).
8. Pufendorf S. On the Duty of Man and Citizen According to Natural Law. Cambridge: Cambridge University Press, 1991. 183 p.

**ВПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ОСНОВНА УМОВА БЕЗПЕЧНОГО
НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА**

Ю.А. Срібна

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Здоров'я людини є одним із головних джерел щастя, радості та задоволення для людства та суспільства в цілому. Для України головним питанням майбутнього країни є збереження та зміцнення здоров'я студентської молоді. Тому головним завданням діяльності педагогічного колективу університету на даному етапі має стати збереження та зміцнення здоров'я студентської молоді та формування активної мотивації до здорового способу життя.

Виховання психічно та фізично здорових людей є одним із найважливіших завдань сучасної освіти. Наукові основи розвитку наук про здоров'я створили М. М. Амосов, Г. А. Апанасенко, О. О. Богомолець, С. П. Боткін, І. І. Бревман, В. В. Підвисоцький та ін. До розробки теоретичного опису нашої досліджуваної проблеми було залучено багато науковців: О. П. Аксьонова, Т. Є. Бойченко, О. Ващенко, Н. Ф. Денисенко, О. Д. Дубогай, О. П. Омельченко, В. М. Оржеховська, С. В. Страшко, В. О. Сухомлинський, А. Ю. Цина [5].

Протягом багатьох років теоретики та практики освіти визначили та продемонстрували шляхи розвитку здорової особистості. С. Омельченко, Л. Каліберда виділяють подібні засоби здоров'язбережувальних технологій [3, с. 26]: засоби рухової направленості, що спрямовані на реалізацію завдань здоров'язбережувальних освітніх технологій; оздоровчі сили природи; гігієнічні фактори.

Викладачі, які володіють педагогічними знаннями, здійснюють свою діяльність у постійній взаємодії зі здобувачами закладів вищої освіти, враховуючи пріоритет збереження та зміцнення здоров'я всіх суб'єктів освітнього процесу. У своїй роботі вони використовують різноманітні педагогічні прийоми [4]:.

Технологія – це системний спосіб створення та застосування знань з урахуванням технічних і людських ресурсів та їх взаємовпливу з метою оптимізації форм навчання. У класифікації освітніх технологій (управлінська діяльність, організація навчального процесу, виховна діяльність тощо) останнім часом набуває значення нова група – здоров'язбережувальні технології [2]:

Слід зазначити, що здоров'язбережувальна педагогіка не може бути представлена як конкретна освітня технологія. Разом з тим, поняття «здоров'язбережувальні технології» об'єднує у собі всі напрями діяльності закладу вищої освіти з формування, збереження та зміцнення здоров'я здобувачів вищої освіти.

Деякі науковці розглядають це поняття, виходячи із розуміння технології як певного прийому, методу, методики; інші розуміють його як сукупність певних технік, за допомогою яких реалізується освітнє чи інше педагогічне завдання; як опис процесу досягнення запланованих результатів, сукупність яких відображає певні зміни в здоров'ї учасників педагогічної взаємодії.

Вітчизняними і зарубіжними вченими висловлюється думка, що здоров'язбережувальна технологія - це всі освітні технології, які не завдають шкоди здоров'ю здобувачам вищої освіти. У сучасній педагогічній літературі питання про класифікацію здоров'язбережувальних технологій залишається дискусійним. О. Ващенко та С. Свириденко аналізують методики збереження здоров'я та класифікують їх на оздоровчі; навчання здоров'ю; виховання культури здоров'я.

О. Ващенко [1] виділяє такі види здоров'язбережувальних технологій: Здоров'язбережувальні технології (технології, що створюють безпечні умови навчання та праці, сприяють вирішенню завдань раціональної організації навчально-виховного процесу, відповідності навчального та фізичного навантажень можливостям людини); оздоровчі (технології, спрямовані на вирішення завдань зміцнення фізичного здоров'я, підвищення ресурсів здоров'я); технології навчання здоров'ю (гігієнічне навчання, формування життєвих навичок, профілактика травматизму, статеве виховання); виховання культури здоров'я (виховання особистісних якостей, які сприяють збереженню та зміцненню здоров'я, посиленню мотивації на ведення здорового способу життя).

Одним із пріоритетних напрямків національної політики України на шляху до європейського майбутнього є впровадження здоров'язберігаючих технологій у сучасну систему вищої освіти. Збереження здоров'я молоді вимагає співпраці вчителів, вихователів, лікарів та соціальних працівників. Водночас обраний шлях модернізації системи вищої освіти та підготовки майбутніх учителів до професійної підготовки сприятиме підвищенню інтересу суспільства до цих технологій та осіб, залучених до їх впровадження. Тому для підвищення інтересу здобувачів вищих навчальних закладів до здорового способу життя та збереження навколишнього природного середовища та сприяння зміцненню здоров'я необхідно використовувати та розвивати існуючі та нові технології збереження здоров'я.

Це актуалізує проблему використання здоров'язбережувальних технологій у викладанні профільних циклів у педагогічних ЗВО з метою збереження здоров'я здобувачів вищої освіти, майбутніх учителів трудового навчання та технологій, що відповідають сучасним потребам школи.

Тому використання здоров'язбережувальних технологій у закладах вищої освіти є необхідним для створення відповідного освітнього середовища, в якому здобувачі вищої освіти звикають до збереження власного здоров'я, негативно ставляться до шкідливих звичок, дбають про здоров'я майбутніх учнів. Впровадження здоров'язбережувальних освітніх технологій у практику ЗВО вимагає дотримання системного підходу на теоретичному, практичному та науковому рівнях.

Список використаних джерел:

1. Ващенко О. Як створити школу сприяння здоров'ю / О. Ващенко, С. Свириденко. К.: Шкільний світ, 2008. 112 с.
2. Волкова І. В. Поняття «здоров'язберігаючі технології» та їх класифікації [Електронний ресурс] / І. В. Волкова – Режим доступу: <http://edu.post-diploma.kharkov.ua>. – Назва з екрану.
3. Омельченко С. Здоров'язбережувальна педагогіка: сучасні тенденції та перспективи розвитку / С. Омельченко, Л. Каліберда . Рідна школа. 2012. № 7. С. 25 – 28.

4. Оржеховська В. М. Стратегія педагогіки здорового способу життя / В. М. Оржеховська // Педагогіка і психологія. 2006. № 4 (53). С. 19 – 28.
5. Реалізація здоров'язберігаючих технологій у сучасній школі: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pp-borschahivka-school.edukit.kiev.ua/biblioteka/zdorovyazberigayuchi_tehnologii/year/2016/month/3. – Назва з екрану.

ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ «ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ».

В.М.Титаренко

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Освітній процес в Україні відбувається на тлі повномасштабної військової агресії російської федерації. Постійні сигнали повітряної тривоги та ракетної небезпеки змушують освітянську спільноту працювати в особливих умовах. Одним із важливих пріоритетів діяльності закладів освіти під час воєнного стану є організація безпечних умов для всіх учасників освітнього процесу.

Під час війни освітній заклад є осередком, який дає змогу здобувачам освіти отримати актуальну інформацію щодо питань безпеки, психологічну підтримку, спілкування, допомагає їм переключити увагу, відволіктися від тривожних новин, надає упевненість, відчуття належності до спільноти. Надання здобувачам освіти знань та формування в них практичних навичок, необхідних для безпечної життєдіяльності, є вкрай важливим завданням.

Зважаючи на бойові дії на території України та активне застосування ракетних ударів, є велика загроза опинитися під завалами, отримати ураження від мін та вибухонебезпечних предметів. Студенти повинні знати про небезпеку під час воєнних дій, мінімізувати можливі ризики та зважено ухвалювати рішення, пов'язані з власною безпекою, оволодіти знаннями, які допоможуть зберегти життя людей в майбутній професійній діяльності.

Отже, формування здоров'язберезувальних компетентностей – пріоритетне завдання, яке вирішується саме при вивченні освітнього компоненту «Цивільний захист».

Практика свідчить, що процес формування свідомого ставлення до власного здоров'я та безпеки потребує поєднання інформаційного й мотиваційного компонентів із практичною діяльністю. Це сприятиме опануванню необхідних здоров'язбережливих умінь і навичок.

Аналіз проблемних ситуацій через призму моделі безпечної та свідомої поведінки для виокремлення суб'єктивних і об'єктивних факторів ризиків небезпеки та розвитку безпечних життєвих навичок здійснюється на практичних заняттях за темами «Хімічна обстановка та сильнодіючі отруйні речовини», «Принципи та способи проведення рятувальних робіт»,